

namerom da se proširi na *znakovan* i prema tome ljudski domen; i još: »Na tom stepenu neobičnosti, mi smo suočeni sa idiolektima, koji se nakontrolisano umnožavaju...« Julia Kristeva, »Postmodernizam?« u »Romanticism, Modernism, Postmodernism«, izdavač Harry R. Garvin (Lewisburg, Pa.: Bucknell University Press, 1980) str. 137, 141.

Prevod s engleskog:
Zorica Ciana

Beleška

U ovoj knjizi (»Raspadanje Orfeja«, II izdanje, 1982, Univerzitetska štamparija Vinskozin), koja je prvi put izašla 1971. u izdanju oksfordske univerzitetske štamparije, Ihab Hasan se služi metaforom raspadanja Orfeja i njegove regeneracije, da bi prikazao korentu krizu u umetnosti i jeziku, u kulturi i svesti, koju predstavlja postmodernistička književnost. Moderni Orfej, piše on, »svira na liri bez žica«. Prema tome, njegova tanana kritika povlači zamišljenu liniju od Šada preko četiri moderna pisca, Hemingveja, Kafke, Ženea i Beketa – do najnovije književnosti. Ali, ta linija se prekida unutar dvaju interludija, jednog koji se odnosi na patafizički fenomen, na pojavu dadaističkog pokreta i nadrealizma, i drugog koji se bavi egzistencijalnom antiliteraturom.

drugi krevet

daglas meserli

Majski dan

(za Berni Velta)

skok
videti nestašan
šljunak na ožljicima, pepeo pluta
i plovi nekako nasumce
sačuvati tako reći plavu kožu
od anonimnosti, crvenom prema privući
stisnuto rame žvrljati, želeći
čak i kreker iz konzerve mornara.
svaka straža kompromis, kost povrća
zasaditi teleskop, plivati prirodno u glagol
pošumiti led (geografijom do čaja) toliko polako
da se zgrušnjava
mrzina se topi, brod bi uvek trebalo da skoči
preko veša, ljudi, jezici kaludera.

LJUBIČICAMA JER ONE UPRAVO!

U maju je Mart
odmor
leđa
čak jednog Torbarčine
zaključati
ukloniti nedostatak
taj podatak
neprsljih tumbanja
usitniti
ova brda
»ludi način«
staviti hladan razum
nasuprot truljenju
poput pijavica
sisati
kineski-slatko
a onda a onda
odleti hrabro
pravo do ljubičica
jer one upravo!

LJUT NA KINU

više za asparagus nego što on čini meni
stolovi, loši za grašak, nasleduju
tačkaste tanjire, preko mačije staze
dinje se vuku
pantalone od pojasa, padaće kiša?
ima rečenica ili rečenica
rođenja i leđa, peršun na primer
menja azil kao granicu
tuga šteti pasulju i smrt je kupina.
* zakopaj rabarb duboko.
drveće sakuplja krila. svetlost se topi
nad sirom ostavljena podrhtava sasvim toplu.
svi su ljuti na Kinu.

* VRSTA POVRĆA

LUK

sivi zidovi
bela pruga
ograda, hladni-štapoliki
mogu da pogodim dodir, svakoga!

458 polja

O ovim autorima Hasan piše: »Sad... zastupa potpunu slobodu... i sasvim je izolovan od stvarnosti. Nehotice, eho njegovog jezika odzvanja prazninom tišine autizma. Hemingvej... pokušava da zadrži tišinu u svakoj reči. On se u početku sukobljava sa prazninom, tražeći u njoj vrednost, a završava nemogućnošću da izrazi išta bolje sem ništavila. Čvrsto prikovan uz margine tišine, on nam govori o ludilu strogom odmerenošću. Kafka ide dalje od Hemingveja; on odbija da kodifikuje ponor... Žene (Žan) i Beket idu još dalje. Prvi otkriva stvarnost u mrtvom govoru ogledala, a drugi neprekidno osluškuje solipsističko zujanje. Svet se u oba slučaja pojavljuje na stranici knjige da bi objavio svoju bezvrednost. Mi smo se ukrstili sa nekim od nevidljivih linija, i... postmodernistička književnost se usmerava... prema tački nestajanja«.

Kombinujući književnu istoriju, kratku biografiju i kritičku analizu, Hasan uvršćuje ove pisce u avangardne autore čija su dela nagoveštala postmodernistički karakter. Tu spadaju Žari, Apoliner, Cara, Breton, Sartr, Kaml, Natali Sarot, Rob-Grije, a u Americi Kejdž, Slindžer, Ginsberg, Džon Bart i Borous. Hasan, takode, uzima u obzir savremeni razvoj umetnosti, muzike i filozofije, i navodi brojna dela iz teorije književnosti i kritike.

Ovom novom izdanju, Hasan je dodao novi predgovor i pogovor o razvojnom karakteru postmodernizma, pojma koji je ušao u upotrebu od prvog izdanja »Raspadanja Orfeja« (1971), koji je i sam doprineo razvoju postmodernističke teorije.

Ihab Hasan je profesor engleskog jezika i uporedne književnosti na Viskonsin i Milvoki univerzitetima. Napisao je više od sto pedeset člana i prikaza.

gledan da dodirnem
ono što zemlja kao duvan
ižvakava tamo gde sneg
nikada ne stupi.
smeđe nije plaža, sneg
težak da bi se kopali
spokojni krovovi do lima

DRUGI KREKET

(za brata Dejvida)

okreće
se i lica naduvena sva
okreće lobanja
oni ona pamte nečasnosti, rvanja, ožljike
saterane u male uglove okretljive jednom
od udarnog požnjesmo kuću
crveni biber brz dugačak kao drugi krevet
uređen i počišćen isteran iz Omahe
nestrpljive glave, kičme
na vrhu prekoputa
osvojena tačka ove struje
između treptaja
iznenada u duhu sam sportista
podizhe se u meni nešto i zove mačku
a mi ne možemo.

CRVENI ŠEĆER

(za Kejti Ejker)

od grada do grada brzo
zemlja da je,
drvoseča se na sopstvene rane osmehuje
i nosi ogromnu blaženost
koja pada
oblici kao stolice
hlade van kože ostatak neposredne upornosti
kao crvi propisno su hladni, beli.
sunce isuđuje, uzbuđenost stiže.
vodim vojnike ka pameti, podižem pesak protiv
opasača i pucam!

utapkavam iglu u zemlju
moji su to prsti.

Prevela
Nina Živančević

miroslav borojević: grafika

